

Libor Tomáš, Otázka čechoslovakismu a postoj Velké Británie 1914-1938,

bakalářská práce, FHS UK Praha 2007, 34 str.

Posudek vedoucího práce.

Libor Tomáš se rozhodl ve své bakalářské práci analyzovat britské postoje k problematice čechoslovakismu. Bylo předem zřejmé, že k tomuto tématu lze u nás získat jen sporé informace, také v důsledku toho, že nebylo ani v Británii předmětem základního výzkumu v denním tisku a archivech. Proto bylo správné jeho rozhodnutí, vyjít z rozboru obecnějšího problému „čechoslovakismu“ jako konstrukce svébytného národa. Předkládaná práce má tedy dvě části: první je věnována čechoslovakismu, jeho kořenům a diskusi o něm v meziválečném období (kap. 3. a 4.), druhá pak sleduje vztah britské zahraniční politiky k Československu sub specie specifického problému čechoslovakismu“ (kap. 5.). Vedle oficiální politiky sleduje v poslední šesté kapitole také vědecký a politický diskurs, reprezentovaný či ovlivňovaný především R. W. Seton-Watsonem.

Výsledky rozboru sice nepřekvapí, ale mají svůj význam, poněvadž k nim autor dospěl v podstatě samostatně. Prvým poznatkem je rozkolísanost pohledu na podstatu „čechoslovakismu“ – a to i rozkolísanost terminologická. Autor pečlivě studoval dobové texty a všímal si termínů, jimiž se v různých kontextech a v různých politických situacích označovala pospolitost Čechů a Slováků, resp. Čechoslováků. Nešlo při tom jen o texty českojazyčné, ale také o terminologii anglickou, kde i sám Seton Watson teprve vlastně hledal odpovídající označení politických celků a etnických pospolitostí, které byly pro Brity dosud de facto neznámé. Důležitým postřehem, který je pro výklad britského přijetí a chápání „československého národa“ klíčový, je poukaz na rozdílnou konotaci termínu „nation“ v angličtině. Jestliže „nation“ je určen státností, pak existence československého státu činila pro anglofonní publikum zcela přijatelnou představu o svébytném československém „nation“ – národě. Bylo by zajímavé

ověřit, zda si tento rozdíl v označení „národa“ v anglické a české terminologii uvědomoval sám Seton-Watson.

Práce je založena na znalosti základní literatury a na samostatném rozboru pramenů, je napsána živě a bez větších stylistických prohřešků. Autor prokázal schopnost kriticky analyzovat texty, logicky argumentovat a rozlišovat podstatné od nepodstatného.

K práci mám jedinou závažnější výhradu, a to ke kapitole o „kořenech čechoslovakismu“. Je zpracována velmi zběžně a povrchně, takže mj. není jasné, jaký názor má autor na existenci či neexistenci čechoslovakismu v české společnosti v období po Štúrově odluce. A naopak, zcela stranou zůstává problém reliktního čechoslovakismu slovenských evangelíků. Příznačně neuvádí autor ani jednu práci k dějinám 19. století. Přiznávám sebekriticky, že jsem si tohoto nedostatku v průběhu práce nevšiml.

Z drobnějších nedostatků upozorňuji na nutnost uvádět názvy anglických institucí a knižních publikací v anglickém originále (případně s překladem v závorce či v poznámce) – tedy např. School of Slavonic Studies (str. 25). Údaj o termínech, jichž užíval britský velvyslanec Clerk (str.30), nepatří do závěru, ale do některé z předcházejících kapitol.

Text předložený Liborem Tomášem plně vyhovuje nárokům na bakalářskou práci a doporučuji její hodnocení mírně nad 40 body.

12. září 2007

Prof. PhDr. Miroslav Hroch DrSc